

Gran part dels conflictes més sagnants que hi ha arreu del món són deguts a l'activitat de guerrilles violentes. La majoria d'aquestes són formades per grups d'ideologia marxista, de tendència maoista i també islamista. Els seus objectius van des de la defensa dels més desfavorits fins a la implantació d'estats musulmans.

Un grup de membres de la guerrilla de les FARC, les Forces Revolucionàries Armades de Colòmbia.

En ple segle XXI, escampades pel món, encara romanen actives diverses guerrilles que defensen per la via armada la implantació en els seus territoris de formes de govern comunistes o de derivades d'aquest, com el maoisme. Aquest és el cas de països asiàtics com Filipines o l'Índia, i també a Amèrica, amb les FARC de Colòmbia. A més d'aquests exemples, en els darrers anys han adquirit gran protagonisme també els grups guerrillers de tendència islamista.

Des dels anys seixanta, tot i que no hi ha una acord absolut entre els experts, s'usa el terme de "maoistes" per definir els grups, polítics o armats, que defensen les idees implantades en el seu dia per Mao Zedong a la Xina, emanades

directament de Marx i Lenin. Els maoistes xinesos van superar la filosofia de Mao després de la mort d'aquest líder el 1976, però diversos grupuscles sorgits abans o fins i tot anys més tard han perdurat fins ara defensant la implantació de règims socialistes, sobretot al sud-est asiàtic. El cas més recent i conegut el trobem al Nepal, on tot just al novembre se signava la pau entre els maoistes i el Govern després de deu anys de guerra civil. Això no obstant, encara en queden altres d'actius a la zona.

Contra la pobresa a l'Índia. Gairebé quaranta anys després des que van aparèixer, a final dels anys seixanta, els rebels del Partit Comunista-Maoista de

l'Índia són avui dia "l'única amenaça per a la seguretat interna del país", segons va reconèixer l'any passat el president indi, Manmohan Singh. Actius encara en almenys cinc estats (Andhra Pradesh, Maharashtra, Orissa, Bihar i Chattisgarh), sobretot del centre i el nord-est, els insurgents diuen que lluiten pels drets dels més pobres i necessitats. De fet, el seu objectiu —emmirallats en l'exemple veí del Nepal, més o menys reeixit— és ocupar les principals ciutats per, a partir d'aquí, derrocar l'actual estat indi i crear-ne un de nou, comunista, en aquests territoris.

El Govern calcula que avui hi ha repartits uns 10.000 insurgents arreu del país, la majoria dels quals són molt joves i amb mitjans ben precaris, amagats

en zones selvàtiques on, reclutats en campaments, reben entrenament específic en l'art de la guerrilla. Fins fa pocs anys la majoria d'aquests grups, coneguts com a "naxalites", eren inconnexos, tot i que darrerament sembla que estan més coordinats, i els analistes fins i tot parlen de l'existència d'un "corredor vermell" des de la frontera amb el Nepal fins a l'extrem sud del país. Els atacs rebels són esporàdics, però constants, i tant poden afectar una estació de tren com torres de comunicacions o centrals d'energia. En la lluita ja han mort més de 6.000 persones en els darrers dos decennis, més de 200 l'últim any, la majoria dels quals són civils. I les xifres no paren de créixer. La guerra és sense quarter, i fa uns mesos, per exemple, moria a mans de la policia un dels principals dirigents maoistes del sud, Devanna, sobre el cap del qual pesava una recompensa d'un milió de rúpies, uns 18.000 euros.

Comunistes i islamistes a Filipines. El Nou Exèrcit del Poble (NPA), branca armada del Partit Comunista de les Filipines, es va crear a principi dels anys setanta, a l'inici de la dictadura de Ferdinand Marcos, i des de llavors reclama per les armes un estat socialista a l'illa meridional més gran de l'arxipèlag, Mindanao. En aquest temps el conflicte ha provocat unes 40.000 morts, tot i que la guerrilla també acusa l'exèrcit estatal de ser l'assassí principal. Avui es calcula que hi ha uns 8.000 insurgents, que es financen mitjançant l'"impost revolucionari" que exigeixen a les empreses principals, però també fins i tot a polítics o militants de l'esquerra. El 2001 es van iniciar converses de pau amb el Govern, que van quedar trencades el setembre del 2005, amb la qual cosa l'NPA continua del tot operatiu i es troba en la llista d'organitzacions terroristes del món.

No és, tanmateix, l'únic grup armat de Filipines, on fins fa uns anys funcionava també el Front d'Alliberament Moro Islàmic (MILF), amb uns 12.500 guerrillers, que reclamava la constitució d'un estat propi musulmà —religió minoritària al país, de majoria catòlica— també a les illes del sud, especialment riques en recursos minerals. El MILF va declarar un alto el foc el 2001 que va permetre tornar a casa unes 300.000

persones que s'havien hagut de refugiar, i manté converses de pau a Malàisia amb la presidenta Gloria Arroyo. El problema és que al mateix territori, i amb els mateixos objectius, també hi opera per lliure, amb atemptats esporàdics però brutals, Abu Sayyaf, una cèl·lula terrorista musulmana que depèn d'Al-Qaida, i que es calcula que hi té més de 1.200 soldats, fet que obliga l'exèrcit a mantenir un fort desplegament a la zona.

I a Colòmbia, les FARC. Les comunistes Forces Armades Revolucionàries de Colòmbia (FARC) van sorgir com una escissió dels liberals que als anys cinquanta s'havien enfrontat als conservadors en guerra civil. Les FARC com a tals naixien el 1966, per mà de Pedro Antonio Marín, àlies Manuel Marulanda, que fins fa tres anys, quan va ser detingut, en va continuar sent el màxim dirigent. Fins al 1980, de tota manera, la implantació de les FARC va ser més aviat modesta i cenyida bàsicament als indrets de la jungla on l'exèrcit ja no entrava a buscar-los. Però quan els revolucionaris van descobrir les drogues —la comercialització, que no el consum, que tenen prohibit als campaments—, els seus recursos es van multiplicar: avui es calcula que recapten uns 300 milions de dòlars l'any, si s'hi afegeix també el que treuen dels seus múltiples robatoris i segrests —l'any passat mantien prop de 3.000 persones segrestades, algunes des de feia més de set anys—, que els converteixen probablement en el grup armat més ric del món.

A final dels vuitanta es va creure en una possible sortida pacífica quan es va crear la Unió Patriòtica (UP), un braç polític que acabaria com el ball de Torrent, assetjat per la corrupció i els assassinats d'uns 3.000 militants, inclòs el candidat presidencial del 1990, Bernardo Jaramillo, fet que els va fer desistir d'aquesta via. El 1998, el president Andrés Pastrana va voler iniciar converses de pau, però els rebels no van cessar mai les accions violentes, i el seu relleu, Alvaro Uribe, va interrompre formalment el procés —tot i que mantenen contactes per intercanvi de presoners—, mentre el manté obert amb un segon grup insurgent, l'Exèrcit d'Alliberament Nacional (ELN). Els Estats Units, que volen eradicar el narcotràfic,

són el principal aliat d'Uribe, i ja han aconseguit jutjar en els darrers anys diversos dels dirigents principals. Tot i això, no sembla que les FARC tinguin intenció de deixar les armes, i menys la droga, i continuen reclutant, sovint mitjançant l'extorsió, milers de joves a les zones rurals de Colòmbia.

Oscar Palau

Es reprèn la violència a Sri Lanka

Tot i que el 2002 s'havia signat un acord d'alto el foc, en el darrer any s'ha viscut una nova escalada de la violència entre el Govern de Sri Lanka i els Tigres Tàmils, un grup armat que reclama la independència de la part nord i est de l'illa, i que és considerat com a terrorista per molts països. El moviment, de fet, va néixer ja als anys setanta com a resposta a les discriminacions que els tàmils diuen que reben de la majoria cingalesa, i manté des de llavors bona part del país en pràctica situació de guerra civil. Des que va esclatar el conflicte, es calcula que han mort unes 64.000 persones, i un milió més s'ha desplaçat, fet que ha afectat i molt el desenvolupament econòmic del país, assotat també al 2004 pel tsunami de l'Índic. Fa cinc anys, mediadors noruecs van aconseguir que les parts declarassin una treva i que iniciessin converses de pau, que ara mateix pengen d'un fil pels nous enfrontaments entre l'exèrcit i la guerrilla, que al 2006 van deixar més de 2.000 morts.

Armes confiscades per l'exèrcit de Sri Lanka al grup rebel dels Tigres Tàmils.